Zapis liczb zmiennoprzecinkowych (ang. floating-point numbers)

Liczby zmiennoprzecinkowe to sposób reprezentowania liczb rzeczywistych (tj. liczb, które mogą mieć części ułamkowe) w komputerach. Komputery przechowują liczby zmiennoprzecinkowe w formacie, który jest oparty na standardzie IEEE 754. Ten format składa się z trzech kluczowych elementów:

- 1. **Znak**: Określa, czy liczba jest dodatnia, czy ujemna.
- 2. **Cecha (eksponent)**: Wskazuje przesunięcie przecinka w liczbie, czyli określa, o ile miejsc należy przesunąć przecinek, aby otrzymać poprawną wartość.
- 3. **Mantysa (część ułamkowa)**: Przechowuje właściwą wartość liczby, znormalizowaną w taki sposób, że pierwsza cyfra (niebędąca zerem) znajduje się przed przecinkiem.

Przykład zapisu liczby zmiennoprzecinkowej:

Liczbę zmiennoprzecinkową można zapisać w postaci naukowej, np.:

• **1.234 × 10^3** (co odpowiada liczbie 1234)

W przypadku komputerów taki zapis jest rozbity na:

- **Znak**: 0 (dodatnia liczba)
- **Cecha** (eksponent): 3 (określa potęgę, czyli przesunięcie przecinka)
- Mantysa: 1.234 (określa wartość liczby)

Jak to działa w praktyce?

Liczby zmiennoprzecinkowe są przechowywane w sposób znormalizowany, co oznacza, że mantysa jest zawsze liczbą pomiędzy 1 a 2 (w systemie binarnym). Oznacza to, że liczba jest zawsze zapisywana jako: Liczba zmiennoprzecinkowa=znak×mantysa×2eksponent\text{Liczba zmiennoprzecinkowa} = \text{znak} \times \text{mantysa} \times 2^{\text{eksponent}}Liczba zmiennoprzecinkowa=znak×mantysa×2eksponent

Problemy wynikające z liczb zmiennoprzecinkowych:

1. Precyzja:

- Mantysa ma skończoną liczbę cyfr (bitów), co oznacza, że liczby nie mogą być reprezentowane z nieskończoną dokładnością. To prowadzi do błędów zaokrągleń.
- Na przykład, liczba 0.1 nie ma dokładnej reprezentacji w systemie binarnym, co prowadzi do drobnych różnic przy wykonywaniu operacji arytmetycznych:

print(0.1 + 0.2) # Wynik: 0.3000000000000004

2. Zakres liczb:

 Liczby zmiennoprzecinkowe mogą reprezentować zarówno bardzo małe, jak i bardzo duże liczby, ale tylko w określonym zakresie. Przekroczenie tego zakresu prowadzi do problemów takich jak **przepełnienie** (ang. **overflow**) lub **podprzepełnienie** (ang. **underflow**).

3. Błędy w porównywaniu liczb zmiennoprzecinkowych:

 Z powodu ograniczonej precyzji, liczby zmiennoprzecinkowe mogą nie być dokładnie równe, nawet jeśli intuicyjnie powinny. Należy unikać porównywania ich bezpośrednio, używając np. tolerancji przy porównaniach: